

בש"פ 925/15 - מדינת ישראל נגד אפרים קניאס

בבית המשפט העליון

בש"פ 925/15

לפני: כבוד השופט ד' ברק-ארז

המבקשת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: אפרים קניאס

בקשה להארכת מעצר שניה לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה: כ"א בשבט התשע"ה (10.2.2015)

בשם המבקשת: עו"ד תומר סגלוביץ

בשם המשיב: עו"ד טל ענר

החלטה

1. בפני בקשה שניה להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) החל מיום 19.2.2015 בתשעים ימים או עד למתן פסק דין בת"פ 43824-02-14 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

כתב האישום והליכים קודמים

עמוד 1

2. ביום 21.2.2014 הוגש לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו כתב אישום כנגד המשיב המייחס לו עבירה של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 415 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין).
3. עובדות כתב האישום קשורות בהליך נוסף שהיה תלוי באותה עת בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, שבו יוחסו למשיב עבירות שונות של קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 לחוק העונשין, במסגרת 14 אישומים (ת"פ 34373-04-13, סגן הנשיאה ג' קרא). ביום 22.12.2013, המשיב הורשע על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו במסגרת אותו הליך, ובית המשפט המחוזי הורה, בהסכמת הצדדים, על שחרור המשיב מן המעצר עד תום ההליכים שבו שהה, בכפוף להפקדת 200,000 שקל בקופת בית המשפט וכן ערבויות נוספות. ביני לביני, ביום 9.3.2014 נגזר דינו של המשיב בתיק האמור (ת"פ 34373-04-13). בית המשפט המחוזי גזר על המשיב שבע שנות מאסר בפועל ועונש מאסר על תנאי בן שנה. בנוסף לכך, בית המשפט המחוזי הפעיל עונש מאסר מותנה של 12 חודשים שהוטל על המשיב בתיק קודם, במצטבר לעונש המאסר שנגזר עליו, כך שבסך הכול נקבע כי הוא ירצה שמונה שנות מאסר בפועל, בניכוי כל תקופה שבה שהה במעצר בגין ההליכים בתיק זה. כמו כן, חויב המשיב בתשלום פיצויים למתלוננים.
4. לפי כתב האישום דנן, בטרם הופקד הסכום האמור לצורך שחרורו של המשיב מן המעצר שבו שהה, הוא הוחזק באותו תא מעצר עם אדם אחר, אליעזר רוטמן ז"ל (להלן: רוטמן), שבאותה עת היה אף הוא עצור עד תום ההליכים בעניינו. במהלך תקופה זו, בסמוך ליום 16.12.2013, יצר המשיב מצג כוזב בפני רוטמן לפיו הוא יכול לסייע לאחרון להביא לגניזת התיק הפלילי כנגדו ולשחרורו מן המעצר באמצעות מסמכים רפואיים כוזבים באשר למצבו הנפשי של רוטמן. בתמורה לכך, דרש המשיב מרוטמן להעביר לרשותו סכומי כסף אשר ישמשו כביכול למימון השגתם של המסמכים הרפואיים והוצאות נוספות. על פי הנטען, בהמשך לכך התקשר המשיב עם בני משפחתו של רוטמן, אשר העבירו לידיו במספר הזדמנויות סכום כולל של כ-211,000 שקל, במזומן, בהעברות בנקאיות ובשיקים בנקאיים, והכול מתוך כוונה להביא לשחרורו של רוטמן. בסמוך לאחר מכן, דרש המשיב מרוטמן להכין מסמך לפיו רוטמן העביר לידיו את סכום הכסף האמור כהלואה.
5. ביום 9.1.2014 הפקיד המשיב בקופת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו סכום של 200,000 שקל באמצעות אמו, תוך שימוש בשני שיקים בנקאיים שקיבל ממשפחתו של רוטמן. בהתאם לכך, שוחרר המשיב ממעצרו, על פי החלטתו הנזכרת של בית המשפט המחוזי.
6. עם גילוייה של פרשה זו, הוגש כתב האישום הנוסף נגד המשיב, שההליך דנן מתייחס אליו, ובד בבד עמו הוגשה בקשה לעצור את המשיב עד תום ההליכים המשפטיים בעניינו. הדיון בבקשה נדחה מספר פעמים לבקשת המשיב, בין היתר על רקע הצורך להסדיר את ייצוגו.
7. ביום 17.9.2014 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד תום ההליכים, בקובעו כי המאסר שמרצה המשיב אינו מהווה, כשלעצמו, חלופת מעצר מספקת בשים לב לעובדה שהמשיב מסוגל לבצע עבירות גם כאשר הוא כלוא, כפי שעולה מכתב האישום שהוגש כנגדו (מ"ת 43816-02-14, השופטת ד' שריזלי). בית המשפט המחוזי ציין כי בהרשעותיו החוזרות של המשיב בעבר בגין עבירות דומות יש כדי ללמד כי המרמה, הזיוף וההתחזות הפכו לו לדרך חיים, וכי בנסיבות אלו הפעילויות שהן חלק מעונש מאסר, כגון יציאה לחופשות, שיחות טלפון, ופעילויות חברתיות והשכלתיות שונות, עלולות לשמש קרקע לעבירות נוספות.

8. בסמוך לחלוף תשעה חודשים ממעצרו של המשיב, הגישה המדינה בקשה להארכת מעצרו של המשיב, על פי סעיף 62 לחוק המעצרים. ביום 12.11.2014 הורה בית משפט זה על הארכת מעצרו של המשיב מיום 21.11.2014 בתשעים ימים נוספים, בהסכמתו (בש"פ 7652/14, השופט ע' פוגלמן).

9. בהליך העיקרי נערכו עד כה שני דיוני הוכחות, שבהם נשמעו עשרה עדים, כך שנותר עד אחד בלבד לסיום פרשת התביעה (ת"פ 43824-02-14, השופטת י' אמסטרדם). דיון שנקבע לצורך כך ליום 25.1.2015 נדחה בשל אילוצים של בית המשפט, וטרם נקבע מועד חלופי.

הבקשה הנוכחית

10. המדינה טוענת, בהמשך להחלטתו של בית המשפט המחוזי, כי המשיב הוא מי שהמרמה והזיוף הפכו עבורו דרך חיים. בהמשך לכך היא עומדת על כך שהעבירות המיוחסות לו בוצעו על ידו על מנת להשתחרר מן המעצר שבו היה נתון כחלק מת"פ 34373-04-13, ובשעה שהיה תלוי ועומד כנגדו עונש מאסר על תנאי של 12 חודשים. המדינה טוענת עוד כי מסוכנותו של המשיב מתעצמת נוכח עברו הפלילי הכולל בין היתר שש הרשעות בעבירות מרמה, התחזות, איומים, גניבה ועושיק, שבגינן ריצה תקופות מאסר בפועל. בהקשר זה, מציינת המדינה כי הרשעתו האחרונה של המשיב היא מיום 22.12.2013, ומדגישה כי הוא מרצה כעת עונש מאסר בן שמונה שנים.

11. במסגרת הדיון שהתקיים בפני עדכן בא-כוח המדינה באשר לתנאי מאסרו של המשיב. כך הובהר כי בהיותו אסיר שתלוי ועומד נגדו הליך נוסף הוא אינו מועמד ליציאה לחופשות (אם כי מבחינות נוספות הוא נהנה מזכויות המוקנות לאסירים, לרבות יציאה לעבודה, זכאות לסבב התייחדויות עם אשתו ובחינה של התאמתו לקבוצה טיפולית שעתידיה להיפתח).

12. כמו כן, עדכן בא-כוח המדינה כי ערעורו של המשיב במסגרת ההליך שבו הורשע נקבע לשמיעה בבית משפט זה בחודש מרץ 2015, ומכיוון שכך יש להביא בחשבון את האפשרות הקיימת ששמיעת הערעור עשויה להשליך על המשך מאסרו.

13. המשיב מתנגד להארכת מעצרו. הוא לא הצביע על פגיעה קונקרטית שייפגע אם יוארך מעצרו, אך טען כי חרף זאת אין מקום להורות על כך מאחר שעונש המאסר שאותו הוא מרצה מהווה חלופת מעצר מתאימה, ולכן אין כל טעם של ממש להארכת מעצרו. כמו כן, נטען כי בשלב זה ניתן להעריך כי ההליך העיקרי צפוי להתמשך.

דיון והכרעה

14. התלבטתי באשר לאופן ההכרעה במקרה זה, דווקא משום שהמחלוקת בין הצדדים נראית על פני הדברים כבעלת השלכות מעשיות מצומצמות ביותר, אם בכלל.

15. מחד גיסא, הימצאותו של המשיב במאסר ללא חופשות מהווה לכאורה חלופת מעצר משביעת רצון. מאידך

גיסא, הפגיעה הכרוכה בהארכת המעצר אינה קיימת למעשה ואף המשיב לא הצביע על פגיעה כלשהי בתנאיו.

16. בית משפט זה הכיר בעבר בכך שבמקרה הרגיל ניתן לראות בריצוי עונש מאסר חלופת מעצר ראויה, בליווי תנאים מגבילים מתאימים בדבר שלילת חופשות (ראו: בש"פ 6605/97 מדינת ישראל נ' סלימאן, פ"ד נא(5) 185, 190-192 (1997); בש"פ 3173/02 מדינת ישראל נ' מדינה, פסקה 8 (22.4.2002) (להלן: עניין מדינה); בש"פ 5671/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 11 (22.8.2013)). במקביל לכך, בית משפט זה ציין כי בשים לב לתכלית שאמורה להשיג חלופת המעצר, האיזון עשוי להיות שונה כאשר תקופת המאסר צפויה להסתיים תוך זמן קצר (עניין מדינה, בפסקה 10).

17. בעניינו, על המשיב נגזר עונש מאסר של שמונה שנים. עם זאת, ערעורו על כך עתיד להישמע בקרוב בפני בית משפט זה. אכן, אין מדובר במקרה שבו ידוע כי תקופת המאסר צפויה להסתיים בקרוב, שכן אין לדעת מה יעלה בגורל הערעור. עם זאת, המדינה העלתה את הטענות כי לצורך הארכת המעצר, והגם שהיא עצמה מתנגדת לכך, יש לתת את הדעת גם על האפשרות שהערעור יתקבל, באופן שאף יביא לשחרורו של המשיב ממאסרו. אכן, במקרה כזה, עדיין תוכל המדינה לבקש כי יחודש מעצרו של המשיב בגין ההליך המתקיים נגדו כעת. אולם, בנסיבות העניין, בשים לב להיסטוריה של המשיב בכל הנוגע לכך שלכאורה הוא לא בוחל במרמה ובשימוש במניפולציות גם בהיותו כלוא, יש טעם לנקוט בזירות מוגברת בעניינו, ולהורות על הארכת המעצר. אני מבקשת להוסיף ולהבהיר, כי אלמלא אי-הבהירות בכל הנוגע לערעורו של המשיב בתיק שבו הורשע, והנסיבות המיוחדות בבסיס כתב האישום הנוכחי, הקשורות במרמה של המשיב תוך כדי מעצרו ולשם שחרורו ממעצר – לא הייתי מוצאת טעם לקבל את בקשת המדינה. אני אף סבורה כי נקודת האיזון הייתה שונה במקרה זה אילו הארכת המעצר הייתה פוגעת בזכויותיו של המשיב, אלא שכאמור המשיב בעצמו לא הצביע על פגיעה קונקרטית שתיגרם לו ככל שהוא יישאר במעצר בבית הסוהר, כפי שעלה גם מהמכתב שהציגה המדינה משירות בתי הסוהר באשר לתנאים שבהם הוא מוחזק כאסיר שהוא גם עצור עד תום ההליכים בעניינו בתיק אחר.

18. בנסיבות אלו, אני מורה על הארכת מעצרו של המשיב בתשעים ימים נוספים, החל מיום 19.2.2015, או עד למתן פסק הדין בת"פ 43824-02-14, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ"ב בשבט התשע"ה (11.2.2015).

ש ו פ ט ת